

Roadmap aanpak Wapens en Jongeren

Overzicht van wat er nodig is om de problematiek van wapens en jongeren terug te dringen.

Het overzicht laat meteen ook zien hoe het fenomeen wapens en jongeren samenhangt met jeugdcriminaliteit en ondermijning, in connectie met andere maatschappijbrede problematiek zoals armoede, hybridisering, wantrouwen en polarisatie. Dit overzicht biedt een breed bruikbare checklist voor wat alle bij de problematiek betrokken partijen en individuen vanuit hun positie zouden moeten / kunnen doen

Dit overzicht is via diverse stappen samen met de betrokken partners ontwikkeld op basis van wetenschappelijke inzichten en praktijkinzichten.

Paars = hoofdoelen
Oranje (balken) = strategische lijnen bij hoofdoelen
Roze, oranje, groen en geel = subdoelen per strategische lijn
Grijs = subdoelen van de groen, oranje, geel en roze subdoelen
Blauw = acties vanuit aanpak Wapens en Jongeren of samen-/zaakvlakken met aanpak Wapens en Jongeren

In de roadmap wordt de term partijen veelvuldig gebruikt, hiermee worden onder meer actoren in het veiligheids-, zorg en sociaal domein bedoeld.

Verbeteren van de (preventieve) aanpak van het fenomeen wapens en jongeren

Vermindern van de langdurige en disparende impact van wapenproblematiek op betrokken jongeren en hun omgeving (met alle gevolgen van dien voor de samenleving als geheel)

Het verminderen van wapenproblematiek onder jongeren tot 23 jaar

Minder incidenten waar bij jongeren met wapens bij betrokken zijn die de samenleving raken

A. Er is een goede en veilige basis voor jongeren

Een veilige thuishuistate
 A.1 Ouders/verzorgers vervullen hun rol als opvoeders en bieden een veilige en stimulerende thuishuistate aan hun kinderen

Een veilige school/opleiding die jongeren perspectief biedt
 A.2 (Adequate) rolvervulling door onderwijsinstellingen

Een veilige wijk
 A.3 Jongeren vinden in hun wijk een veilige bedding

A.1.1 Ouders weten wat er (on- en offline) speelt bij hun kinderen en hoe ze kunnen handelen
 A.2.1 Het is voor ouders/verzorgers gemakkelijk van de ogen en oren in de wijk
 A.3.1 Er wordt gebruik gemaakt van de ogen en oren in de wijk

B. Er is weerbaarheid en (zelf)vertrouwen

Jongeren hebben (zelf)vertrouwen
 B.1 Jongeren hebben (lange termijn) perspectief door opleiding, werk of talentontwikkeling
 B.2 Er zijn alternatieven beschikbaar voor jongeren
 B.3 Geen stigmatisering van jongeren ook niet op basis van eerdere gedragingen

Jongeren, ouders en onderwijsinstellingen zijn weerbaar (o.a. tegen wapens en wapengeweld)
 B.4 De (online) weerbaarheid van jongeren is vergroot
 B.5 Ouders/verzorgers zijn weerbaar en signaleren wapenproblematiek bij hun kinderen
 B.6 Onderwijsinstellingen zijn weerbaar en signaleren wapenproblematiek bij hun leerlingen/studenten

B.1.1 Jongeren krijgen meer (zelf)vertrouwen, eigenwaarde, realistische doelen en zelfstandigheid. Hierdoor ervaren ze meer kansengelijkheid
 B.2.1 Jongeren zijn voorzet van een constructieve verbetering en hangen dus niet op straat
 B.3.1 Voorkomen dat jongeren door (ervaren) stigmatisering het criminele pad als enige optie zien en (daarom verder) afglijden
 B.4.1 Jongeren zijn (on-/offline) weerbaar tegen negatieve beïnvloeding en verleidingen zoals het bezitten, dragen en gebruiken van wapens
 B.4.2 Conflicten escaleren niet en resulteren niet in wapenincidenten
 B.4.3 Jongeren zijn zich bewust van de consequenties van wapengebruik
 B.5.1 Ouders zijn weerbaar tegen wapenproblematiek en onderliggende oorzaken bij hun kinderen, en hun betrokkenheid wordt gestimuleerd
 B.6.1 Onderwijsinstellingen en hun personeel zijn weerbaar en signaleren wapenproblematiek en onderliggende oorzaken bij hun leerlingen/studenten en hun betrokkenheid wordt gestimuleerd

C. Er is handelingsperspectief voor de betrokken partijen bij (wapen)problematiek onder jongeren

C.1 Er zijn handelingsperspectieven voor een aanpak die ook de digitale (leef)wereld omvat waardoor er geen handelingsverlegenheid is

C.1.1 Er is bewustzijn van de verweerdheid van de digitale en fysieke wereld
 C.1.2 Er worden handvatten geboden aan de partners om jongeren (ook online) hulp te bieden
 C.1.3 Ketepartners weten welke interventies ingezet kunnen worden
 C.1.4 Er vindt kennisuitwisseling plaats
 C.1.5 Partijen signaleren en adresseren knelpunten in de aanpak van (wapen)problematiek onder jongeren

D. De aanpak van wapens en jongeren is effectief doordat deze gericht is op het wegnemen/vermindern van de onderliggende factoren

D.1 Onveiligheidsgevoelens (individueel en op groepsniveau) worden weggewomen waardoor er bij jongeren geen gevoelde noodzaak bestaat voor het bezitten, dragen of gebruiken van wapens

D.2 Geen overlap tussen slachtoffer- en daderschap van wapengeweld onder jongeren
 D.3 Wapens en wapengeweld zijn gedemonstreerd dus jongeren doen hierover niet stoer

D.4 Preventief en proactief optreden op onderliggende factoren (o.a. door vroegsignalering) wordt gestimuleerd waarbij gebruik gemaakt wordt van de ogen en oren, cultuur en krachten in de wijk
 D.5 Het inzetten van (geïntegreerde) gedrag/interventies op het moment dat jongeren in beeld komen/zijn bij Halt of Justitie

D.1.1 Het veiligheidsgevoel onder jongeren is vergroot
 D.1.2 Er is vaker sprake van een veilige omgeving waardoor jongeren geen behoefte voelen om een wapen te gebruiken of te hebben
 D.1.3 Jongeren kunnen in hun omgeving met hun onveiligheidsgevoelens vaker bezig zijn met wapenproblematiek vaker ergens terecht, bijvoorbeeld bij een vertrouwenspersoon die hen helpt

D.2.1 Crashtmomenten worden voorkomen
 D.3.1 De norm dat het niet normaal is om een wapen te bezitten, dragen of gebruiken wordt versterkt en op een passende en op de doelgroep aansprekende manier uitgedragen
 D.3.2 Jongeren onder de 18 jaar kunnen geen wapens kopen
 D.3.3 Er is geen verheerlijking van geweld en wapens in de muziekwereld en online

D.4.1 Partijen zijn zich bewust van hun rol als mede-opvoeder en van hun verantwoordelijkheid voor een veilige omgeving en dragen hier zorg voor
 D.4.2 Er wordt preventief en proactief gehandeld om incidenten rondom wapens en jongeren en recidive te voorkomen

Om effectief te zijn moeten de onderstaande acties aansluiten aan op de leefwereld van desbetreffende doelgroep

<p>Ouders weten welke tools ze in kunnen zetten en waar ze die kunnen vinden (zie Nijl database)</p> <p>Ontwikkelen en geven van lessen in (risico)groepen</p> <p>Benutten en creëren van momenten dat ouders contact hebben met instanties en onderwijsinstellingen</p> <p>Ontwikkelen van informatie voor en beschikbaar stellen aan poortwachters zoals onderwijsinstellingen en artsen beschikken zodat ouders hulp kunnen zoeken</p> <p>Binnen het onderwijs durft men op te treden bij (leef)wereldproblematiek onder hun leerlingen/studenten en laten zich niet afremmen door evt. gevraagd voor de onderwijsinstelling</p> <p>Bij evt. verwijping van leerlingen/studenten van een onderwijsinstelling heeft de onderwijsinstelling een regio in het begeleiden van jongeren naar een alternatief zoals onderwijs/opleiding/talentontwikkeling/debesteding</p>	<p>Vanuit het programma Preventie met Gezag worden verscheidene interventies ingezet in van wijken met veel jeugdcriminaliteit</p> <p>Jongerenwerk heeft een fysieke plek in de wijk zoals een buurtthuis of jongerenhok</p> <p>Ontwikkelen en beschikbaar stellen van een mod/veiligheidsplan voor onderwijsinstellingen waarin ook aandacht is voor wapenproblematiek en de onderliggende factoren zodat elke onderwijsinstelling een dergelijk plan heeft</p> <p>Onderwijsinstellingen weten welke interventies ze in kunnen zetten en waar ze die kunnen vinden (zie Nijl database en Toolbox CCV)</p>	<p>Ontwikkelen en uitvoeren van weerbaarheids- en opvoedingscursussen voor ouders, onderwijsinstellingen en andere bij de problematiek betrokken partijen om hen bewust te maken van het belang om jongeren te allen tijde perspectief te bieden. Ook of juist als men jongeren het verkeerde pad op lijkt te gaan of is gegaan</p> <p>Onderwijsinstellingen en andere betrokkenen zoals rolmodellen benutten</p> <p>Er wordt voorkomen dat jongeren tussen wal en schip vallen door hun (multi)problematiek doordat betrokken partijen hen adequate hulp bieden (zie Nijl database en Toolbox CCV)</p> <p>Jongeren worden door onderwijsinstelling of werkgever begeleid bij het doorlopen van onderwijs/opleiding en loopbaan</p> <p>Ontwikkelen en inzetten van interventies gericht op weerbaarheid zodat jongeren die zich in een kwetsbare positie bevinden verdedigen weerstaan bijvoorbeeld door het aangeven van grenzen of het aanspreken van anderen als zij de grens overgaan</p> <p>Er zijn handelingsperspectieven en voor jongeren om negatieve beïnvloeding en verleiding te weerstaan</p> <p>Een fysiek en digitaal laagdrempelig en vrijblijvend aanspreekpunt voor jongeren ontwikkelen/inrichten waar zij terecht kunnen als ze zich onveilig voelen of (wapen)gerelateerde problemen hebben</p>	<p>Jongeren worden ondersteund bij het vinden van een constructieve en passende debesteding zoals onderwijs/opleiding, werk, sport/recreatie, talentontwikkeling en re-integratie (zie Nijl database en Toolbox CCV)</p> <p>De norm dat het niet normaal is om een wapen te bezitten, dragen of gebruiken wordt uitgedragen</p> <p>Hiermee worden ouders, verzorgers, onderwijspersoneel en andere betrokkenen zoals rolmodellen benut</p> <p>Het onderwijs heeft aandacht voor het geeft uitvoering aan vergroten van de weerbaarheid van (school)leerlingen/studenten</p> <p>Ontwikkelen en aanbieden van interventies gericht op de weerbaarheid van leerlingen/studenten en betrokken partijen</p> <p>De weerbaarheid van onderwijspersoneel wordt vergroot. Zij weten welke handvatten zij kunnen inzetten om hun leerlingen/studenten op het rechte pad te houden/krigen en worden gestimuleerd in de toepassing hiervan (Nijl database)</p> <p>Er zijn handelingsperspectieven en voor jongeren om negatieve beïnvloeding en verleiding te weerstaan</p> <p>Een fysiek en digitaal laagdrempelig en vrijblijvend aanspreekpunt voor jongeren ontwikkelen/inrichten waar zij terecht kunnen als ze zich onveilig voelen of (wapen)gerelateerde problemen hebben</p>	<p>inzetten trainingen conflictontspanning voor jongeren (zie Nijl database)</p> <p>Onderwijsinstellingen worden ondersteund bij educatie over de gevolgen van het bezitten, dragen en gebruiken van wapens. Hiermee wordt materiaal ontwikkeld en beschikbaar gemaakt dat deze gevolgen zichtbaar maakt</p> <p>Ouders weten beter wat risico's, daders, signalen en barrières zijn</p> <p>Ouders weten waar zij hulp kunnen krijgen als zij zich zorgen maken</p> <p>Ouders worden betrokken bij reclassificatietrajecten nadat een jongere heeft vastgezeten</p>	<p>Ouders weten welke handvatten zij kunnen inzetten om hun kinderen op het rechte pad te houden/krigen en worden gestimuleerd in de toepassing hiervan (zie Nijl database)</p> <p>Ouders weten beter wat risico's, daders, signalen en barrières zijn</p> <p>Ouders weten waar zij hulp kunnen krijgen als zij zich zorgen maken</p> <p>Ouders worden betrokken bij reclassificatietrajecten nadat een jongere heeft vastgezeten</p>	<p>Onderwijsinstellingen zijn zich bewust van hun rol in het voorkomen van (wapen)problematiek onder hun leerlingen/studenten, en worden gestimuleerd in het voorkomen van recidive</p> <p>Het onderwijs heeft aandacht voor het geeft uitvoering aan vergroten van de weerbaarheid van (school)leerlingen/studenten</p> <p>Ontwikkelen en aanbieden van interventies gericht op de weerbaarheid van leerlingen/studenten en betrokken partijen</p> <p>De weerbaarheid van onderwijspersoneel wordt vergroot. Zij weten welke handvatten zij kunnen inzetten om hun leerlingen/studenten op het rechte pad te houden/krigen en worden gestimuleerd in de toepassing hiervan (Nijl database)</p> <p>Onderwijspersoneel weet beter wat risico's, daders, signalen en barrières zijn, herkennen deze en weten hoe ze moeten handelen wanneer ze iets signaleren en het gesprek aan kunnen gaan met hun kinderen en betrokken partijen</p> <p>Onderwijspersoneel weet waar zij hulp kunnen krijgen als zij zich zorgen maken over een leerling/student</p>	<p>Ontwikkelen en toepassen van handvatten om in te zetten op de verweerdheid van de digitale en fysieke (leef)wereld van jongeren</p> <p>Onderzoek doen naar wapenproblematiek onder jongeren (bezetten, dragen en gebruiken) voor meer zicht in oorzaken, (risicofactoren), motieven en succesvolle (elementen van) interventies die de implementatie hiervan (Nijl en Bureau Beke)</p> <p>Verkennen barrière gericht op het aanreken van life skills aan basis- en middelbaar school leerlingen vanuit het barrièremodel wapens en jongeren: educatief pakket life skills</p> <p>Monitoren en actief benutten van het barrièremodel d.v.v. uitvoering en praktijkgericht onderzoek</p> <p>Identificeren best practices op online leefwereld van jongeren (zoals roleplay, Samenwerken bij online jeugdcriminaliteit)</p>	<p>Toolbox wapens en jongeren (CCV) updaten, waar nodig uitbreiden en onder de aandacht brengen met handvatten en interventies die werken of kansrijk zijn (zie database Nijl en Bureau Beke)</p> <p>Verkennen barrière gericht op het aanreken van life skills aan basis- en middelbaar school leerlingen vanuit het barrièremodel wapens en jongeren: educatief pakket life skills</p> <p>Monitoren en actief benutten van het barrièremodel d.v.v. uitvoering en praktijkgericht onderzoek</p> <p>Identificeren best practices op online leefwereld van jongeren (zoals roleplay, Samenwerken bij online jeugdcriminaliteit)</p>	<p>Ontwikkelen en faciliteren van een kennisuitwisselingsplatform (leercirkels) om het netwerk te onderhouden, de handvatten van het Nijl te monitoren en de kennis op (leer)wereldproblematiek onder jongeren/jugdcriminaliteit te verbinden</p> <p>Verkennen barrière gericht op het aanreken van life skills aan basis- en middelbaar school leerlingen vanuit het barrièremodel wapens en jongeren: educatief pakket life skills</p> <p>Monitoren en actief benutten van het barrièremodel d.v.v. uitvoering en praktijkgericht onderzoek</p> <p>Identificeren best practices op online leefwereld van jongeren (zoals roleplay, Samenwerken bij online jeugdcriminaliteit)</p>	<p>Ontwikkelen en onder de aandacht brengen van een signaleerpunt voor knelpunten in de keten ten behoeve van (strategische) samenwerking en gegevensdeling</p> <p>Ketepartners weten waar zij hulp kunnen krijgen als zij tegen knelpunten in de (integrale) samenwerking en gegevensdeling aanlopen</p> <p>Onderzoek doen naar handvatten om onveiligheidsgevoelens tegen te gaan en daarbij verkenen hoe jongeren vinden dat ouders betrokken moeten worden bij het tegengaan van (wapen)problematiek en onveiligheidsgevoelens</p> <p>Ontwikkelen en beschikbaar stellen van (life skills, weerbaarheids- en conflictontspanningstraining aan (risico)jongeren gericht op het aanreken van communicatievaardigheden om conflicten/problemen op te lossen en bewustwording van de norm dat het niet normaal is om een wapen te bezitten, dragen of gebruiken (Database Nijl)</p>	<p>Jongeren weten waar zij hulp kunnen krijgen als zij zich onveilig voelen</p> <p>Stimuleren en onder de aandacht brengen van een wijkgereguleerd netwerk en aanspreekpunt zoals de wijkagent, het buurtthuis en vertrouwenspersonen in de wijk zodat jongeren dit weten te vinden</p> <p>Onderzoek doen naar handvatten om onveiligheidsgevoelens tegen te gaan en daarbij verkenen hoe jongeren vinden dat ouders betrokken moeten worden bij het tegengaan van (wapen)problematiek en onveiligheidsgevoelens</p> <p>Ontwikkelen en beschikbaar stellen van (life skills, weerbaarheids- en conflictontspanningstraining aan (risico)jongeren gericht op het aanreken van communicatievaardigheden om conflicten/problemen op te lossen en bewustwording van de norm dat het niet normaal is om een wapen te bezitten, dragen of gebruiken (Database Nijl)</p>	<p>Ontwikkelen en onder de aandacht brengen van een (digitaal) laagdrempelig aanspreekpunt voor jongeren waar zij terecht kunnen met zaken als onveiligheidsgevoelens en wapenproblematiek</p> <p>Werven en inzetten van (online/offline) jongerenwerkers en/of rolmodellen die aansluiten op de leefwereld van de jongeren</p> <p>Verder ontwikkelen en inzetten van online jongerenwerk</p> <p>Elke onderwijsinstelling werkt samen met de wijkagent en andere sleutelfiguren in de wijk waar hun leerlingen/studenten zich bewegen</p> <p>Interventiepunt van wapens voor jongeren</p>	<p>Verkennen barrière gericht op het benutten van casusmomenten vanuit het barrièremodel wapens en jongeren-naartraject in het ziekenhuis na een wapenincident</p> <p>Faciliteren van waarbaar maken van rolmodellen, ouders/verzorgers, onderwijspersoneel, andere professionals en betrokkenen in het bewustzijn van hun rol bij het uitdragen van de norm en verzetten van de norm aan te spreken</p> <p>Jongeren dragen naar elkaar de norm uit dat wapengeweld niet normaal is en dat het wel normaal is elkaar hierop aan te spreken</p> <p>Ontwikkelen en beschikbaar stellen van een handreiking over signalering en daaropvolgende samenwerking van (wapen)problematiek onder jongeren en de onderliggende factoren (handreiking 'Zo krijg je zicht op jongeren')</p> <p>Ontwikkelen en onder de aandacht brengen van een laagdrempelige mogelijkheid om problematiek rondom wapens en jongeren (anoniem) te melden (MMA)</p>	<p>Faciliteren van waarbaar maken van rolmodellen, ouders/verzorgers, onderwijspersoneel, andere professionals en betrokkenen in het bewustzijn van hun rol bij het uitdragen van de norm en verzetten van de norm aan te spreken</p> <p>Jongeren dragen naar elkaar de norm uit dat wapengeweld niet normaal is en dat het wel normaal is elkaar hierop aan te spreken</p> <p>Ontwikkelen en beschikbaar stellen van een handreiking over signalering en daaropvolgende samenwerking van (wapen)problematiek onder jongeren en de onderliggende factoren (handreiking 'Zo krijg je zicht op jongeren')</p> <p>Ontwikkelen en onder de aandacht brengen van een laagdrempelige mogelijkheid om problematiek rondom wapens en jongeren (anoniem) te melden (MMA)</p> <p>Aansluiten bij de publiek private samenwerking met social media partijen (waaronder Google) om bij bepaalde zoekopdrachten ook advertenties van hulpverleners te tonen</p>	<p>Partijen in de keten weten wie wat kan doen bij incidenten (onder)wapens en jongeren (interventiematrix wapens en jongeren)</p> <p>Verkennen mogelijkheden waren wapencontent op online platforms</p> <p>Bevorderen van kennis bij de ketepartijen en andere betrokkenen over het herkennen van en handelen bij (risico)factoren en dadersignals</p> <p>Partijen hebben aandacht voor en geven uitvoering aan het vergroten van hun weerbaarheid en die van jongeren ten opzichte van (wapen)problematiek van jongeren (Database Nijl en Toolbox wapens en jongeren)</p>
---	--	--	---	--	---	--	---	---	---	---	---	---	--	---	---

E. Er is sociale controle en er wordt door alle betrokken partijen onderling (integraal) samengewerkt en met ouders, onderwijsinstellingen en jongeren zelf

E.1 De integrale (online) aanpak en samenwerking tussen de organisaties onderling en met ouders, onderwijsinstellingen en jongeren zelf is versterkt

E.2.1 Gegevens worden gedeeld en er wordt over regionale grenzen heen samengewerkt

E.2.1 Er wordt bij de (integrale) aanpak gebruik gemaakt van de ogen en oren in de wijk

Onderzoek doen naar (integrale) samenwerking tussen ketepartners, onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, slachtoffers en ouders en jongeren

Faciliteren dat partijen elkaar weten te vinden en elkaar versterken in de aanpak

Er wordt een netwerkkaart gemaakt ten behoeve van de Toolbox wapens en jongeren met daarin per regio het werkveld en contactgegevens van de relevante organisaties

Detecteren en waar mogelijk wegnemen van belemmeringen voor gegevensdeling

Ontwikkelen en beschikbaar stellen handreiking gegevensdeling en modelcomponent (7-stappenmodel voor aanpak jeugdgroepen en bijbehorend modelconvenant)

Er zijn binnen de keten duidelijke afspraken over hoe het delen van gegevens mogelijk is en wanneer en waar dit moet. Hierbij wordt gebruik gemaakt van samenwerkingsovereenkomsten en overversten om gegevens uit te wisselen

Partijen in de keten kennen de mogelijkheden van gegevensdeling binnen de AIVS en kunnen deze benutten

Faciliteren van gesprekken tussen partijen om zo een gedeelde verantwoordelijkheid te creëren en samen de stip op de horizon te selecteren voor verbinding en meer samenwerking (bijv. door ontwikkeling van kennisuitwisselingsplatform (leercirkels))